

Lausunto 21.12.2021
Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausuntopyyntö ravitsemistoiminnan rajoittamista koskevasta asetusvalmistelusta

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut PAMille mahdollisuuden kommentoida pikaisella aikataululla ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen (826/2021) jatkamista. Sosiaali- ja terveysministeriö kertoo lausuntopyynnössään, että valtioneuvosto varautuu jatkamaan ravitsemistoiminnan rajoituksia myös ensi vuonna. Tällä hetkellä rajoitusten rakenteeseen ja laajuuteen ei kuitenkaan ole valmisteltu muutoksia nykyiseen asetukseen verrattuna. Nyt kyseessä oleva asetus on ollut voimassa 16.9. alkaen ja asetuksen on määrä olla voimassa 31.12. asti tämän hetken päätösten mukaisesti. Asetukseen on tehty viimeksi muutoksia 16.12. siten, että asetus on tullut voimaan 18.12. lisäten koko Lapin maakunnan ja Etelä-Savon sairaanhoitopiirin alueen ravintoloita koskevien rajoitusten tason leviämistason rajoituksiin.

PAM kantaa lausunnossaan huolta rajoitusten kohdistumisesta myös jatkossa vahvimmin ravintola-alalle, jos asetusta jatketaan sellaisenaan, ja tämän vaikutuksista sekä alan työntekijöihin että yrityksiin pitkällä kantamalla. PAM toivoo ministeriön selvittävän myös ravintola-alan rajoitusten siirtämistä alueviranomaisille, jotta ravintoloiden rajoittaminen olisi verrannollista muihin rajoitteisiin. Lisäksi PAM toivoo ministeriön tuovan päätöksentekotilanteessa esille, että hallituksen on rajoitteita jatkavia päätöksiä tehdessään sitouduttava etsimään aktiivisesti keinoja, joilla alan työntekijöitä voidaan tukea, jos tilanne entisestään pahenee tai esimerkiksi koronapassin käytöstä joudutaan väliaikaisesti luopumaan.

Pandemia on jatkunut pian kaksi vuotta - välineet rajoittamiseen eivät voi pysyä samana aallosta toiseen

Ministeriö viittaa lausuntopyynnössään hallituksen esitykseen 226/2021 ja sen sisältöihin. Hallituksen esitys HE 226/2021 vp, jolla esitetään tartuntatautilaissa säädettyjen rajoitusten jatkamista, annettiin eduskunnalle 25.11.2021 ja eduskunta on hyväksynyt lakiesityksen sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön mukaisena ensimmäisessä käsittelyssä 16.12.2021. PAM on kommentoinut lakiesitystä HE 226/2021 vp kirjallisessa lausunnossaan ja suullisessa kuulemisessa talousvaliokunnalle 29.11.2021 sekä kirjallisessa lausunnossaan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle 30.11.2021. Tuolloin PAM nosti lausunnoissaan esille ennen kaikkea rajoitusten rajua kohdistumista koko pandemian ajan ravintola-alalle ja tämän pitkäaikaisia vaikutuksia koko alan tulevaisuuteen ja houkuttelevuuteen.

PAM nosti lausunnossaan esille myös, että tehtäessä rajauksia tulisi THL:n riskipotentialitaulukon arvioinneilla olla merkitystä rajoitusten kohdistumisessa, jotta ravintola-ala tulisi vihdoin

Lausunto 21.12.2021
Sosiaali - ja terveysministeriö

yhdentavastesti kohdelluksi muiden alojen ja yritysten kanssa. Rajoituksia ei tulisi siis jatkaa automaattisesti vain sellaisenaan, vaan tarkastella rajoituksia ja niiden vaikuttavuutta sekä vahingoittavuutta elinkeinoihin laajana kokonaisuutenaan. Nyt ravintola-ala on ollut rajoitusten merkittävimpiä kohteita koko pandemia-ajan.

Ravintola-ala on jo nyt erittäin herkällä ja kuten edellä mainitussa hallituksen esityksessäkin tuotiin esille, on jatkuvien rajoitusten sekä niiden uusimisen ja täsmentämisen vaikutuksesta syntyvässä toistuvasti tilanteita, joissa ravintoloiden asiakasmäärä laskee ennalta arvaamattomasti. PAM haluaa korostaa huoltaan, että koronarajoitteiden pitäminen aiempaa vastaavalla tasolla saattaa olla erittäin kohtalokasta ravintola-alalle tilanteessa, jossa samanaikaisesti vaaditaan koronapassin käytöstä luopumista ainakin väliaikaisesti. PAM katsoo, että uudet täyssulut tai tätä vastaavat laajat rajoitukset, joissa koronapassin käyttö kiellettäisiin, tulisi tuomaan alan yrityksille ylitsepääsemättömiä haasteita jo entisestään mahdottomassa tilanteessa. Tällaisia päätöksiä tehtäessä on oltava valmis samanaikaisesti etsimään tukimuotoja alan työntekijöille ja yrityksille.

Alan työntekijät tarvitsevat turvaa tilanteen vaikeutuessa entisestään

Osana rajoitusten jatkamista on useasti tuotu esille yritysten taloudellinen tilanne sekä mahdollisuudet jatkaa toimintaansa ilman varmuutta pandemian lopusta. PAM pitää kuitenkin rajoitusten jatkamista ja tiukentumista ennen kaikkea kriittisenä alan työntekijöiden jaksamisen ja lopulta myös alan vetovoiman osalta. PAM toivoo, että tilanteessa etsitään aktiivisesti keinoja tukea alan työntekijöitä sekä etsitään myös uusia tapoja rajata pandemiaa ilman kohtuutonta ravintola-alalle kohdistuvaa taakkaa ja painetta.

PAM katsoo, että koronaepidemian johdosta asetetuilla rajoituksilla on pitkäaikaisia vaikutuksia kriisitoimialojen työntekijöiden toimeentuloon, kun merkittävä osa heistä on joutunut purkamaan säästöjään tai velkaantumaan välttämättömien menojen kattamiseksi lomautusten ja irtisanomisten myötä. Työntekijöiden toimeentuloon kohdistuvien tukitoimien puute on myös heikentänyt esimerkiksi matkailu- ja ravintola-alan vetovoimaa, kun alalla työskentely koetaan oman toimeentulon kannalta riskialttiina. Tukien suuntaamisessa on kuitenkin koko ajan unohtunut se, että siinä missä rajoitukset veivät yrityksiltä mahdollisuuden harjoittaa elinkeinoaan, ne heikensivät tuhansien alan työntekijöiden toimeentuloa. Tästä johtuen olisi luotava vastaavanlaisia tilanteita varten työntekijöiden suojaava lisävä toimenpidemalli, jolla työntekijöiden palkanmenetykset korvattaisiin täysimääräisesti esimerkiksi yritysten palkanmaksujärjestelmien kautta.

Talousvaliokunta on omassa pohdinnassaan esityksen HE 226/2021 osalta nostanut esille, että rajoitusten ja niiden jatkon kielteiset vaikutukset näyttäytyvät väistämättä elinkeinonharjoittajien ja työntekijöiden toimeentulon vaikeutumisenä. Kuten PAM on aiemmin tuonut lausunnoissaan esille, tulee perusperiaatteena rajoituksista päättäessä olla sen, että ennen elinkeinovapauden kaltaisia perusoikeuksia rajoittavia päätöksiä on oltava myös tiedossa, miten rajoitusten seuraukset korvataan

Lausunto 21.12.2021
Sosiaali - ja terveysministeriö

niistä kärsiville. Tämän vuoksi PAM haluaa nostaa esille, että ansiopäivärahan viiden päivän korvaukseton omavastuu-aika poistetaan pandemiatilanteessa ja ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan lisätään valtion rahoittama väliaikainen korotus, jos rajoitusten lisääntyessä näyttää siltä, että uusia lomautuksia tullaan tekemään taas ripeällä aikataululla.

Ravintoloiden rajoitusten siirtämistä alueviranomaisille yhä selvitettävä

Kuten PAM on aiemmin tuonut ilmi, PAM näkee ensiarvoisena, että ministeriö selvittää uudelleen mahdollisuutta siirtää myös ravintoloiden rajoittamista koskevan päätösvallan paikallisille viranomaisille. Tämä siirto tulee toteutuessaan tehdä tarkoin ja ennalta määrätyn määritteen, jossa merkittävimmissä asemassa on alueellinen kokonaistilanne. PAM ei pidä hyvänä, että ravintoloiden rajoituksia katsottaisiin jatkossa erillisenä osana muita alueellisia rajoitustoimenpiteitä, vaan nämä tulee suhteuttaa muihin tehtäviin päätöksiin aluekohtaisesti, jotta voidaan varmistaa alojen yhdenvertainen kohtelu.

Helsingissä 21.12.2021

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
Annika Rönni-Sällinen
puheenjohtaja

Lisätietoja:
Eveliina Reponen
yhteiskuntasuhteiden vastaava
puh. +358438267960
eveliina.reponen@pam.fi

PAM	Jäsenyys ja liittyminen www.pam.fi	030 100 600	Service på svenska	030 100 640
Palvelualojen ammattiliitto Servicefacket	Jäsenten työsuhteasiat Työttömyyskassa	030 100 620 020 690 211	Arbetslöshetskassa Vaihe/Växel	020 690 211 020 774 002